

V sredo in saboto
izhaja in velja:

za celo leto . . .	5 for. — kr.
za pol leta . . .	2 " 70 "
za četert leta . . .	1 " 70 "
Po pošti:	
za celo leto . . .	6 for. 30 kr.
za pol leta . . .	3 " 20 "
za četert leta . . .	1 " 70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za navadno dvestopno verst,
se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat
8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr.
ktera se trikrat natisnuje; večje
pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek
(štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 14.

V Celovcu v sredo 1. marca 1865.

Tečaj I.

Ime: „župan“.

Po vsem slavjanskemu svetu živi in slovi ime „župan“. Tudi mi Slovenci smo jeli v naš govor vpeljati to prav slavjansko in prav čestljivo besedo. Naše slavne „Novice“ že od 1848. leta, odkar se je izbudil vklenjeni duh slovenski, kličejo srenjske predestojnike lepo po slovenski „župane“. Tudi po Štajerskem, Kranjskem, Goriškem in Primorskem srenjski predstojniki sami imenujejo in podpisujejo „župan“. Zatorej smo se res zavzeli, ko smo dobili to le pismo: „Slovenski srenjski predstojniki al Bürgermeisteri Vas ponižno prašamo, zakaj „Slovenec“ srenjskega predstojnika ali Bürgermeistra „Župana“ imenuje? Ze od davno pretečenih časov je bila ta beseda „župan“ od ljudi zaničevana ino saj še mi vemo, kaj so župani pri grajšinah za eno delo opravljali, namreč: oni so podložnikom ali kmetam zapovedovali na tlako delat hoditi, oni so pri tajistih, kteri so na tlako delat prišli, zraven stali in kakor neumno živino k delu priganjali, dalej so župani tudi novince k žolnirjam lovili, zatega voljo smo jih tudi beriče imenovali, beseda župan ali berič je vse eno.“ . . . Na koncu pravi pismo: „Za tega voljo prosimo mi slovenski srenjski predstojniki, ker moramo z Nemci vred enako opravilo opravljati, da tudi enako ime ali titel zadobimo“.

Vse je res, kar pismo pravi, — pa Bog obvari, da bi „Slovenec“ koga bil hotel z besedo „župan“ razžaliti, mislil je timveč naše srenjske predstojnike visoko počestiti. Stara pisma nam pričajo, da so pri naših slovenskih predstarih „župani“ močno sloveli, bili so tisti gospodje, ki so s kraljem in z vojvodi v prvi zbornici sedeli in postave delali za celo domovino. Pri nas v Avstriji v prvi zbornici sedijo sami principi, kardinali, knezi in škofi in še malo drugih najslavnejših mož. Tem enaki so bili „župani“. Zatorej se na Hervaškem še naše dni „Obergespann“ imenuje „nadžupan“ in ima skorej kraljevsko oblast.

Nasprotniki naši so nam pokvarili vsa imena: „kordvom“ in „beričem“ so rekali „župani“, da bi naše ljudi in naš jezik prav na sramoto postavili. Nasprotniki naši v nekterih krajih še zdaj tako počenjajo in naše ljudi motijo. Pa vendar ti žalostni časi za nas Slovence so več del že minuli, naš jezik se spet k česti vzdiguje, naše slovenske naprave se spet oživljajo in tudi stara imena naših pervakov in velikašev bojo spet k česti in v navado prišle. Mi, ki vemo in poznamo sramotno ime „župan“, pomerli bomo in prostor naredili naše mladini, ktera od tistih krivih in osramotenih „županov“ in „beričev“ nič ne bode več vedela in ne bode jih poznala. Izrejena in počučena bode naša mladina v domačem, slovenskem duhu, poznala bode naših starodavnih pravih županov mogočno oblast in slavno visoko stopinjo, in — norebiti da tistih časov še mi doživimo, da naši srenjski prepostavljeni ne bojo le neki ponižni pomagavci e. k. okrajnih predstojnikov, in da se ne bojo imenovali „srenjski predstojniki al „Bürgermeisteri“, alj pa clo, kakor se tudi sliši, „Purkelmaistri“, ampak da bojo

pravi in veljavni korenjaki in velikaši, pravi stari „župani“, po starem imenu, po stari oblasti in stari slavi. Tedaj bojo naši srenjski predstojniki imena „Župan“ veseli in ponosni. —

Deržavni zbor.

Govori se močno, da mislijo tako imenovani „levičarji“ deržavni zbor zapustiti in se domú podati. Liberalni listi so zavolj tega nekako obupni: godi se jim, kakor tistim, ki živé tje v en dan, pa jih potem naglo ma in neprevidoma kaka nesreča zadene, da si ne vedó s čim pomagati! Kličejo pa ti listi poslancem, naj nikar zdajci ne zapusté zbora, ker to bi bilo za liberalce velika nesreča in skorej da tudi za ustavo, itd. Ker smo preverjeni, da zdajni poslanci ravno zavolj svoje žalostne preteklosti ne bodo v stanu, avstrijskih zadev poravnati, ni nam, ki smo Slavjani z dušo in telesom, čisto nič po njih žal, ako že gredó kamor hočejo, pa tudi terdno upamo, da se nam po njihovem odhodu podeljena in po cesarjevi besedi zaterjena ustava ne bo zopet vzela. Ljudstvo se je že zavedelo, in čuje dobro na svoji straži, ter ne bode devolilo, da bi se mu danes z gerda vzelo, kar se mu je včeraj z lepa dalo! Dunajskim liberalcem se pa tudi čudno povračuje! Ni še davno, kar so se na vse mogoče načine iz Čeških poslancev norca delali, — zdaj pa postajajo sami taki „vitezi žalostnih obrazov“, prav čudne podobe, ki se ne nahajajo koder si bodi. Oči so imeli, pa niso videli; ušesa, pa niso slišali; kaj čuda, če zdaj, ko nevarnost od vseh strani grozi, počasu spregledujejo, da so jo daleč v stran zavozili! Proračun za leto 1865 in 1866 je žalostna pa resnična priča avstrijskih rev in nadlog. Za leto 1865 znaša deficit 75—80 milijonov gld., za l. 1866 pa nekaj malega manj: v vsem 72—73 milijonov. Plener je sicer povedal, da bo le še kacic 30 milijonov primanjkovalo, pa tega ni prav določno povedal, ker je pošteval več tacihih dohodkov, ki niso več dohodki, če se reči, ki jih dajejo, razprodajo alj od ljudi pri deržavi zastavijo, kar znaša okoli 44 milijonov. Torej znaša celi deficit 27 in 44 milijonov = okoli 72 milijonov. To je neizrečeno veliko in kaže, kako zelo bolne, morebiti še celo neozdravljive so naše finance. Ministerstvo hoče, naj poslanci koj ta proračun preudarjajo in vstanové, kar bodo najberže tudi storili, naj se zgodi potem ali po znanem Vrintsovem nasvetu, ali pa po ministerski želji. Tako ali tako se bo dalo za zdaj malo malo prihranjevati. Govori se celo, da misli Skene zbornico nasvetovati, naj se obrešti deržavnega dolga znižajo. Res, da bi se tako precej pridobilo, ali kaj porekó tisti, ki imajo „kupone“? Tega tedaj še ne verjamemo.

Avstrijsko cesarstvo.

Dezele niže-avstrijske.

Iz Dunaja. Š. — s. Tudi jaz naj Vam kaj pišem o teržaški deputaciji, ki je bila unidan tukaj. Povedal je že sicer „Slovenec“ nekaj o nji, ali mislim, da ne bo napčno, če jo tudi še jaz omenim. Med deputacijo nam-

reč sta bila dva znana slovenska kmetovavca iz teržaške okolice: g. Nabergoj iz Proseka in g. Primožič iz Rojane. Radostno smo ju ne samo Slovenci, nego sploh vsi Slovani gledali, ki sta prišla od sinje Adrije poklonit se Nj. Veličanstvu ter zaterdit udanost in zvestobo vseh tamošnjih slovenskih prebivavcev. Bila sta pa v svoji narodni obleki z drugimi teržaškimi poslanci vred pri cesarju. Prav prijazno poslušal Nj. V. Nabergojev slovenski govor in blagovoli oba potem še posebej sprejeti in njune prošnje zaslišati. Nabergoj je tu kratko pa krepko cesarju razložil pravice, ktere se jim doma kratijo. Nj. V. ga pazljivo poslušal in odgovoril na to v italijanskem jeziku, rekoč, da je razumel vse, kar je N. govoril, govoriti pa v slov. jeziku da ga težko stane, zatorej odgovarja po italijansko, da nikakor ne dvomi nad udanostjo in zvestobo primorskih Slovencev, in da se bo skerbelo, da dobi Teržaška okolica pravično ustavno vladanje in da se odpravijo napake, ki so bile v prošnji razodete. Vesela in zadovoljna, da ju je cesar tako milostljivo sprejel, zapustila ces. dvor. Menda sta bila tudi prva, ki sta v taki zadevi v slov. jeziku pred cesarjem govorila. (Glej, slovenska gospoda! kako pa ti?) — Tudi Dunajčani so naša poslanca v njuni tukaj neznanu obleki kaj radovedno ogledovali ter se posebno čudili njunim kratkim pa širokim hlačam. Revalo se je, da sta Poljaka. Zeló sta bila tudi vesela, ker sta toliko Slovencev na Dunaji našla. 15. febr. na večer so se pa zbrali Slovenci in tudi mnogo drugih Slovanov, zlasti Čehov, v Dreherjevi podzemeljski pivarnici, da bi skupej pozdravili naša verla slovenska moža. Kaj veselo in živo je bilo pomenjkovanje, in vesele zdravice so se glasile na vse strani. Tako je lepo in slavjansko! Tako se vnema in širi vzajemnost in ljubezen do vseh bratov slavjanskih! — Tudi tukaj nas je z žalostjo navdalo, da je Šmerling Sinjske frančiškane tako silno obtožil. Skof Dobrila pa tudi poslanec Toman sta se sicer z moško besedo zanje potegnili, ali Bog ga vedi, če bo tudi kaj pomagalo? Zdravi!

Dežele notrajno-avstrijske.

* **Iz Celovca.** 27. febr. — Včeraj so Celovčani prvič napravili „korsó“. Vdeleževalo se ga je veliko niže kakor više gospode. Gledavcev pa je bilo tudi tolikanj, da se ne pomni, kdaj je bilo toliko ljudstva skupej. Izmed deležnikov so imeli nekteri prav lepo in čedno opravo. Tako smo jih zapazili nekaj v hervaški in slovaški narodni obleki, nadalje slovenskega kmeta, ki se je prav šaljivo obnašal in slovenski govoril, in gospoda (Zevčevega Jožefa) v sokolski obleki na čilem konjiču ogledno med množico jahati. Veselje je bilo na vseh obrazih gledati. Pa tudi s sladčicami so se dobro ometavali, kar pa ni ravno za naše kraje. Bolje bi bilo, da bi se drugikrat z domačimi pridelki poskusili. Zvečer pa je bila velika gostija s petjem in deklamacijami pri „Sandwirthu“. — Ker jih mnogo ni s starim „Kazinom“ zadovoljnih, sklenili so novega napraviti v lepi novozidani hiši pri „Jelenu“. Meseca novembra t. l. se ima neki odpreti. Stari pravijo pa ostane, kakor je. — Tudi tukaj je vse velik strah spreletel, odkar je vitez Fridau obravnavo naznanil. Vse se vprašuje, kaj bo, ker naj bogateje in veljavniše hiše tako zaporedoma pešajo?

† **Iz spodnjega Roža.** (Slovenščina in Šent-Janž). V Svečah so še vse table ob cestah le samo po nemški, v „Psinivesi“ pa že najdemo napise tudi slovenske. Nek pameten mož, po domače Černik, bil je srenjski svetovavec in ta je skerbela za slovenske na-

pise. Še čudo, da je v Šent-Janški fari še toliko slovenskega duha ostalo. Ta fara še svoje šole nima; pošiljajo svoje otroke v Celovec v nemške šole ali pa na Nemce po nemško besedo. Kdor tedaj brati zna, zna le po nemški, ako se slovenskega sam od sebe naučil ni. Zdaj se bode tudi to na bolje obrnilo. Gosp. fajm. Kiršner Avguštin so si najeli na svojo roko nekega mladega človeka, ki se je hitro orglati naučil in v naku se izuril, da šolo oskerbljuje. Za potrebo je dosti, in nekaj je vendar bolje kakor nič; in prepričani smo, da bojo za vse dobro toliko vneti g. fajmošter tudi v šoli pomagali, za šolo skerbela ravno tako, kakor skerbé za cerkev. Še le lani so cerkev tako lepo napravili in tako lep velik oltar v njo postavili, da služi njim in celi fari na veliko čest; v 14 letih, kar so tu, nabrali so za cerkev več kot 3000. gld. — Pri družbi sv. Mohora iz te fare žalibog ni nobenega, to pa pride le odtod, ker ni bilo farne šole in je malokdo slovensko brati znal. Zana-prej se bode pa tudi to gotovo spreobrnilo na bolje; gosp. fajmošter bojo sami pristopili, sprejete bukvice šolski mladini pa tudi odrasčenim, ki brati znajo, razposojevali in tako svojim farmanom pripomagali do prave dušne hrane in keršanske omike. Porok nam je sosednja fara — prelepa Kapla v rožni dolini —; tukaj se je že zbudil slovenski duh in se razširja od dne do dne.

(Dalje pride.)

Iz Celja dne 19. febr. B. (Slovensko uradno pismo) Te dni nam je prišel v roke poziv (ostanimo pri tem izrazu za nemški „Vorladung“ a ne „pozvanje (poklic)“, kakor smo brali) od sl. c. kr. okrajnega urada Konjiškega na slovenskega mladenča k nabiri novincev v slovenskem jeziku tiskan. Akoravno je ta poziv od strani jezikoslovniške dosti pomanjkljiv, kar se pa bode, kakor se nadjamo, sčasoma gotovo izboljšalo, vendar nam je zagledavšim ga zaigralo serce v gorcej radosti. Slava Vam, konjiški gospodje uradniki! ki ste jeli vresničevati besede Njegovega veličanstva svitlega cesarja našega. — Vprašamo samo še: Kako je, da č. gg. predstojniki ostalih slovenskih okrajev odlašajo začeti s tem, kar je konjiškemu dovoljeno? Na primer: Vi, č. g. predstojnik celjskega okraja, ki se slovenskemu narodu toli dobrohotnega imenujete!

V Ljubljani — č. — Sporočiti moram „Sloven-cu“ o dveh društvih, ki ste imele, prvo 9., drugo 11. t. m. svoja letna zbora. V prvem, t. j. v stenografičnem (hitropisnem) je pravil pervosednik, g. Kaprec, kaj je društvo leto in dan storilo, in da se je neki posebno prizadevalo, hitropis v slovenski jezik prevoditi. Priskerbela so si v ta namen pripravnih in podučnih knjig in spisov iz vseh slavjanskih jezikov, tudi pisali in pomoči prosili so družih društev — toda Slovenci še niso dobili lastne stenografije. Ni nam pa znano, zakaj da ne. Vé pa že tudi vsak, da ima nek rodoljub dodelano knjižico v slovenskem jeziku. Zakaj da se pa le-ta še svetu prikriva, tudi zastoj vganjujemo, zlasti ker je neki društvo voljno, jo na svitlo dati. Bo li že čas? To pa tudi pričakujemo letos. Še celó Tirolsko štenografično društvo je v svojem koledarji „očenaš“ v slovenskem jeziku natisniti dalo. Kaj pravite k temu, Slovenci! — Društvo šteje 24 tukajšnjih in 10 vnanjih udov, kar pa ni veliko. Ima pa 64 gld. 17 kr. prihranjenega premoženja. Želimo mu, da bi skoraj več udov in premoženja dobilo! — O drugem pa, t. j. o obertnijskem pripomočnem društvu zamorem le vsele reči naznaniti. Ono lepo napreduje, se dobro uterjuje in veliko pomaga. Društveni pervosednik, mnogozasluzeni in vse časti vredni g. Janez Horak, je na-

znanil v svojem ogovoru, da je društvo v preteklih 9 letih 842.476 gld. razposodilo in marsikteremu rokodelcu in obertniku iz stiske in zadrege pomoglo. Da je pretečeno leto posojilo za 6000 gld. manj znašalo, vzkro temu, pravi pervosednik, je bilo splošno pomanjkanje in da je več udov svoje denarne vloge odtegnilo. Vendar je pa še mogoče izposoditi 159.020 gld., kar pa v tako slabem času gotovo ni malo! Ljubljanska hranilnica mu bode pa zdaj 4000 gld. po 4% obresti posodila, da more svoje blagovito delovanje naprej opravljati. G. pervosednik tudi pové, da je to društvo tudi drugod v dobrem imenu in da snujejo po njem enaka pripomočna društva, obertnikom in rokodelcem v prid, in da se bodo skorej morala ustanoviti tudi kmetijska za kmete, kakor se že priprave delajo na Češkem in Krajskem. (Da bi se skorej zgodilo!) Pristopilo je lani 17 novih udov in želeti je, da bi jih čedalje več bilo. Poslednjič se je pervosednik še zahvalil deželnemu poglavarju, ki je tudi zbor s svojo pričujočnostjo poslal in je društveni protektor; potem g. mestnemu županu za njegov trud in dobre svete in slednjič vsem, ki za društveni blagor delajo. Staro predstojništvo je bilo potem z nova izvoljeno, kar je gotovo dobro znamenje.

□ **Iz Bleda.** — Zadnjič sem Vam pisal, kako kmetu in obertniku našemu postaja stanje vedno bolj slabo in žalostno. Ker nihče ni temu nič ugovoril, menim da sem, kolikor mogoče, resnico zadel. Pred očmi sem tudi imel le bolj male kmetovavce in obertnike, katerim se zares že dalj časa sploh terda godi, ne vemo pa še, kaj da bode, ker se nič ne boljša, slabí pa vse, kamor pogledaš. Velikim kmetovavcem (koliko pa jih je neki v tukajšnjem okraji?) se ve da to ne veljá, vsaj pa se tudi večidel ne pečajo, da tako rečem, z ekonomijo, ampak s tem, da najemino pridno pobirajo in jo potem po mestih izdajajo. Kmet, ti pa terpi, plačuj zvesto davke pa živi pošteno sebe in družino svojo. Ali pustimo to. Raje naj se h kaj bolj veselemu obrtnem in povem, kako je kaj s šolami v naših krajih.

Kar se njih tiče, moram priznati, da so malokje v tako dobrem stanu, kakor v Radoliški dekaniji, in odkar se sploh slovenski uči, je tudi večega veselja do šole in dobrega napredovanja zaznati. Kako drugačno in žalostno je bilo še pred nekaj leti! Otroci so hodili v šolo po 3, 4 ali še več let, in če so ostali potem domá, znali so čez nekaj časa ravno toliko, kot Jurček, ki ni nikoli šole od znotrej vidil! Ali je morebiti to prenapeto? Zdaj pa se uče slovensko in preverjeni smo, da tudi s pridom, kar se lahko povsod zapazi. Zraven šolskih predmetov vadijo se tudi sadjoreje, kar z veliko pohvalo očitno naznanjam. Upati je, da se bode tako s časom več in boljšega sadja pridelovalo in da se bodo tudi starši ljudje za to bolj vнемali, ne pa da bi ga samo jeseni tresli ali obirali in potem k večemu še kaj stolkli in prodali. Ta vнемarnost se, hvala Bogú! zmirej bolj popušča. Posebno dober izgled daje Brezniški g. fajmošter s svojo krasno vertno šolo in še nekaj družih, ki jim je tudi sadjoreja veselje in dobiček. Če Vam bo všeč, povém drugič še kaj. (Prosimo. Vred.)

Dežele trojedine kraljevine.

□ **Iz Spleta.** — Pišem Vam žalostne reči. Nadjam se, da jih bote sprejeli v „Slovenca“, ter oznanili slovenskemu svetu, kaka je pri nas, in kako malo upanja se kaže, da bode skorej boljše. Vsi dalmatinski Slovenci, zlasti pa č. č. o. o. frančiškani Sinjskega samostana, so neizrečeno pobiti, odkar smo zvedeli, da je sam Šmerling v finančnem odboru nasvetoval, naj se

omenjenim frančiškanom odreče poboljšek od 4000 gld., zato ker so o času deželnih volitev očitno sovražne namene zoper Avstrijo kazali! Povém Vam, da nas je ta obtožba kakor strela iz jasnega trešila. Koliko jih je že moralozavolj tedajnih volitev terpeti — ali po zasluženji ali ne, pustimo — in naposled Šmerling sam naše ljubljene in mnogo zaslužene očete in slovan-ske rodoljube tako strašno obtožuje — finančni odbor pa mu koj meni tebi nič na besedo verjame in prošnjo zaverže. Oh, pač se čudne reči na svetu godé! Ali čez vse čudna in nezapodajljiva je dunajska gospoda! Kar so naših ljudi na sumu imeli, da niso o volitvenem času prav delali, poklicali so jih ali pred sodbo, ali pa so jih kak drugače opomnili, da ni bila njihova prava. Mislili smo tedaj, da je zastran tega že vse prav, ali grozno smo se zmotili. Šmerling ni sicer nobenega razloga pristavil, zakaj da tako govori, kar bi bil pa vendarle mogel, da bi svet tudi vedel, zakaj? Pa tudi tukaj nihče ne vé, v čem da so se Sinjski frančiškani tako strašno pregrešili, da jih brez sodbe dve kazni ali šibi naenkrat zadenete. To pa vemo vsi — mladi in stari — dobro, koliko dobrega so oni že od nekdanj v Dalmaciji storili, in kako se še dandanašnje za nje dušni in telesni blagor trudijo. O turških vojskah so bili njih samostani ljudem prave terdnjave in zavetja, kjer se je varovala in ohranila kerščanska vera in omika in draga nam domovina. Veliko veliko jih je tu v svojem poklicu tudi kri prelivalo ter življenje dalo za ovčice in domovino svojo. L. 1797 je bil med dalmatinsko deputacijo, ki je šla avstrijskemu cesarju naznaniti, da se Dalmacija prostovoljno podá pod avstrijsko žezlo, tudi o. Andrej Doratič, ki je v imenu frančiškanskega reda to storil. L. 1809 je bil tudi en frančiškan med deputacijo, ki je šla cesarju se poklonit ter mu vdanost in zvestobo zaterdit. Ko je za nekaj časa potem Dalmacija pod francosko oblast spadala, in so Francozi spet po svoje gospodariti začeli, našli so tri frančiškane ter jih obsodili na vislice, češ, da so jim nevarni ogleduhi in za Avstrijo vneti. Tudi l. 48 so bili, kakor drugi Slavjani, le za Avstrijo in njen obstanek. To so velika srajna djanja, ki so jih toti frančiškani za Avstrijo doprinesli. Dalo bi se pa še veliko družih naštetí, ali opustim to in povem samo, da imajo v Dalmaciji 12 samostanov in več kot 70 fará z blizo 100.000 duš oskerbljevati. Nimajo pa zdaj več kot 120 duhovnikov (mašnikov), med katerimi jih polovica že ni menda več za nobeno službo. Morajo si tedaj mlade učence v izrejo jemati ter jih 17 let na samostanske stroške za prihodnji stan pripravljati, kar mnogo stane. Sinjski samostan se je tedaj mogel zadolžiti in zavolj tega je prosil v Beču podpore, kar bi tudi za državo bolje bilo, če bi jo še dobival. Gospod Šmerling pa tega noče. V tolažbo nam je pa še nekoliko, da se mu je rodoljubni škof Dobrila z nekotikimi pritožbami zastran tega samostana in ustavnega vladanja sploh nasproti postaviti derznil. Če tudi ni minister k temu besedice čerhnil, nadjamo se vendar, da ni Poreški škof zastonj govoril. — Tako je s to žalostno zadevo. Oznanite jo tudi Slovincem, da z nami žalujejo, ker imamo tolikanj terpeti in je zvezdica upanja boljše prihodnosti tako redko kje ugledati. Povejte jim tudi, da možko naprej koračijo po poti, ki so jo tako čeversto nastopili. Živila sloga!

Drobtine.

Slovstvene. „Zukunft“. Wochenschrift für politische, nationale und volkswirtschaftliche Interessen. Wien. Pränumerationspreis für die Kronländer: ganzjährig 10 fl., halbj. 6 fl. und viertelj. 3 fl. ö. W. Eigen-

thümer und Herausgeber: J. v. Delpiny. Verantwortlicher Redakteur: L. Leskovec). Med časniki, ki „sučejo uma svitle meče“ in se poganjajo čversto in neutrudljivo za Slavjane sploh, tedaj tudi za Slovence, za obveljavo njihovih državnih in narodnih pravic, stoji „Zukunft“ v prvi versti. Izhaja v nemškem jeziku enkrat na teden na 2 polah v stolnem velikem mestu Dunaju. Komur je znano, s koliko težavami in zaprekami se imajo taki časniki boriti, koliko nasprotnikov nahajajo ne samo pri tujcih in Slavjanom sovražnih narodih, ampak semertje tudi doma med svojimi ljudmi, ker se vedno vsem ne more po volji delati in prav dajati, priznati mora hoté ali nehoté serčnost, velikodušnost pa poterpežljivost časnikovega izdatelja in vrednika. Zraven pa je še tudi vedno velika nevarnost materijalnim zadevam, ker lastnik položi drage volje večkrat vse, kar ima, na oltar domovine in pričakovaje dobrih serc prične svoje težavno delo, ki se zmirej v vidnih ali nevidnih nevarnostih znajde, in je tedaj največega poguma in znanja, pa tudi zdatne podpore od domoljubnih mož potreba. Slovenci! ki ste vneti za vse dobro in koristno, ki radi in z veseljem podpirate, kolikor morete, koristne naprave, naj imajo katerikoli namen, ki se pa tudi radi izobrazujete v mnogoverstnem znanji, glejte! „Zukunft“ (prihodnost) Vam prinaša vsaki teden veliko lepega in zanimljivega na političkem, narodnem in gospodarstvenem polju; naj si jo tedaj naroči, kdor more; ali vsaj več skupej, da se nam ta v vsakem oziru dobri tednik ohrani, dá, pač še pomnoži in vedno bolj razširja. Dajmo raji drugim listom slovo, ki nas ne samo nič ne zagovarjajo, ampak nas še celo vedno sramotijo in v nič devajo. Storite tako!

Gospodarstvene. (Kruh za konje.) V Rumelsburgu na Pruskem je pekarija, v kateri se kruh za konje peče. Obstoji pa ta iz $\frac{1}{2}$ ovsu in $\frac{3}{4}$ zdrobljene reži. Konjem neki bolje tekne, kakor sam oves ali rež, ker se da lažje prebaviti in je tudi cenejši ter bolj redi. Tudi je brez vse nevarnosti zato ravno, ker se peče. —

(Kako konju starost spoznati?) Da se hitro spozna, koliko je konj star, priporoča Montfortov „Kosmos“ na tole paziti. Osem let star konj dobi na zgornjem kraju spodnjih obervi gerbo, kateri se vsako leto naprej nova pridružuje, dokler menda konj živi. — Ker je priletnemu konju težko težko starost vganiti, ni pač ta na svet kar si bodi. —

Razne novice.

* Ljubljanska kupčijska zbornica je enoglasno sklenila ministerstvo prositi, naj se ustavijo vsaj za eno leto dražbe, ki jih je na Krajskem v vsem skupej — 36.000! Kaj bo? Kmetu in rokodelcu se rubi in jemlje živina in orodje, posestva pa se prodajajo pod nič, in pa da bi še kaj kupea bilo! Tako se je prodala ni davno v Brežicah na Štajerskem kmetija, ki je bila 1158 gld. cenjena, za (reci) štiri goldinarje. — Pa tudi v drugih krajih se tako prodaja. V Kremzju blizu Dunaja je bil nograd $\frac{1}{4}$ rala za 15 gld. prodan, prej pa navadno take velikosti za 300 — 400 gold. Za božjo voljo, kaj bo s kmetom? Pomagajte, kdor more. —

* Po najnovejih naznanilih je v severno-amerikanski vojskidozdaj $1\frac{1}{2}$ milijon ljudi ob življenje prišlo. — Za naslednika kardinalu Wisemanu bo neki znan spreobrnjenec Manning izvoljen. — Tudi v Honkongu v Kini delajo priprave za plin. — Tri znane gore: Etna, Stromboli in Vezuv so začele zdaj ogenj bljuvati. Za okolico se neki zelo nevarne

kažejo. — Ljubljanska hranilnica je slovenski Matiči 3000 gld. na obresti po 5% posodila, obertnijskemu pripomočnemu društvu pa 4000 gld. 4% na leto. To je lepo. Slava ji! Da bi le tudi skorej kmetom zdatno pomagati zamogla! — V Švajci je unidan umerl nagle smerti dobro znani kapucin in veliki oskerbnik Kurske škofije, v. č. o. Teodozij. Bil je mož prebrisane glave, izversten pridigar in človeštvu velik velik dobrotnik. — Španska kraljica Izabela je 100 milijonov goldinarjev iz svojega premoženja državni blagajnici podelila, da bi si enmalo opomogla. Zakaj tudi od tam se čuje, da je slabo in dežela nič kaj mirna. Da bi pač kraljič in izgled tudi drugod kaj posnemati hotli! — „Novice“ pišejo, da jim je naznanil poslanec dr. Tomán iz Dunaja veselo novico, da se sme za gotovo upati dostojnega in zdatnega polajšanja v znižanju zemljišnega davka na Krajskem, kjer so v primeri z drugimi deželami zemljišča gotovo previsoko cenjena. — Stajerski deželni odbor, spoznavši korist in potrebo, da se Slovenke porodostvoja v slovenskem jeziku učé, prosil je č. kr. deželno namestništvo, naj ono državno ministerstvo prosi, da poskerbi, da se bode zana-prej na graškem vseučilišču porodostvoje v slov. jeziku učilo, zlasti ker je že od l. 1808 do 1850 tako bilo. To je kaj lepo in hvalevredno od štaj. deželnega odbora, in nam upanje daje, da se bode pri svoji pravičnosti in svobodomiselnosti tudi v drugih zadevah čedalje bolj na Slovence oziral. — Več ogerskih posestnikov, ki ima zemljišč za 200,000 oralov, izreklo je, da zdaj ne premorejo več kot 400 goldinarjev vsi skupej!

Duhovske zadeve.

Ljubljanska škofija: Č. g. Klemenčič Jožef je izvoljen za l. kateheta v glavni normalni šoli in za učenika katehetike in metodike na ljublj. bogo-slovskem učilišču.

Lavantinska škofija: V. č. g. Friedrich Franc, infulirani stolni prošt v Mariboru, je umerl 24. febr. v 77. letu svoje starosti. R. J. P.!

Živežna cena.

	krompir (vagan)	jajca (eno)	sirovo m.		salo	grah	leča		slama		seno		drevja
			maslo	sirovo m.			g k	g k	g k	g k			
			libra	vagan-mer.			stot (cent)	sež					
g.	k	kr.	k	k.	k	g	k	g	k.	g.	k	g.	k
Mariboru	—	2	50	60	40	—	—	—	90	160	485		
Celju	1 80	2	45	55	40	—	9	8	76	90	720		
Ptujem	—	—	—	—	—	—	—	—	86	135	935		
Ljubljani	1 60	1 1/2	60	60	40	4	—	4	75	110	950		
Kranji	1 50	2 1/2	8	—	0 44	—	—	3 20	80	125	510		
Novemestu	1 80	1 1/4	4	4	40	4 16	4 80	1	—	2	—	620	
Celovcu	1 20	3 1/2	47	51	42	—	—	—	53	80	520		
Terbižu	1 65	—	—	—	55	4 30	4 30	—	85	110	520		

Naznanilo.

V Novem mestu na Krajskem je na prodaj na velikem tergu lepa hiša na dva gorna (nadstropja) s prostornim vertom. Jako pripravna je bodisi za gostivnico, kavano ali štacuno. Kdor jo želi kupiti, naj se oglasi pri tergovcu g. B. C. Rossbacherju v Celovcu.